

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/103/2024
Identifikačné číslo spisu: 6620200840
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6620200840.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, v mene ktorej koná Slovenská správa ciest, Bratislava, Dúbravská cesta 1152/3, IČO: 00 003 328, proti žalovanej obci Ľuboreč, Ľuboreč 138, IČO: 00 316 202, zastúpenej advokátom JUDr. Róbertom Gombalom, Lučenec, Ul. P. Rádayho 14/A, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 21C/7/2020, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. februára 2024 sp. zn. 17Co/35/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 21C/7/2020-252 z 29. septembra 2022 zamietol žalobu o určenie, že Slovenská republika je vlastníkom a Slovenská správa ciest je správcom pozemku nachádzajúceho sa v obci Ľ., k. ú. Ľ., EKN parc. č. XXXX/X o výmere 20 662 m² zastavaná plocha a nádvorie, zapísaného na LV č. XXX; žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vec právne posúdil podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 130, § 134 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 zákona č. 147/1949 Zb., ktorým sa vydávajú niektoré predpisy o verejných cestách, § 3d ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) (ďalej len „cestný zákon“), § 15 a § 16 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu (ďalej len „zákon o správe majetku štátu“). Dospel k záveru, že vlastníkom dotknutého pozemku je žalovaná z titulu vydržania.

1.1. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že predmetná nehnuteľnosť bola pôvodne vo vlastníctve žalobkyne a jej právneho predchodcu, Československej socialistickej republiky, a to ako pozemok registra EKN parc. č. XXXX/X o výmere 20 662 m², ktorý bol vedený na evidenčnom liste č. XXX ako verejný majetok - neknihovaná parcela, bola na ňom postavená štátna cesta prvej triedy č. X. a ako užívateľ bola zapísaná od roku 1989 do roku 2002 Okresná správa ciest Lučenec. Pozemok

registra EKN parc. č. XXXX/X bol totožný s pozemkom registra CKN parc. č. XXXX/X. Na základe žiadosti č. Z-2588/2002 bola na evidenčnom liste č. XXX vykonaná zmena údajov užívateľa na Slovenskú správu ciest v súlade s jej zriaďovacou listinou zo 7. decembra 1995. Slovenská republika bola podľa § 3d ods. 1 cestného zákona vlastníkom cesty č. I/75, nakoľko ide o cestu prvej triedy. Slovenská správa ciest ako právnická osoba podľa § 3d ods. 5 písm. b) cestného zákona vykonáva správu cesty vo vlastníctve štátu. Na základe týchto skutočností mal súd prvej inštancie za to, že pozemok registra EKN parc. č. XXXX/X slúžil ako cestný pozemok a príslušná štátna organizácia mala právo správy majetku štátu s poukazom na § 15 a § 16 zákona o správe majetku štátu.

1.2. Ďalej súd prvej inštancie zistil, že Okresný úrad v Lučenci, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, podľa § 3 ods. 2 písm. b) a § 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej len „zákon č. 180/1995 Z. z.“) schválil pre dané územie register obnovenej evidencie pozemkov (ďalej len „ROEP“). V dôsledku chybnjej aplikácie § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. okresným úradom však došlo k schváleniu vlastníctva sporného pozemku v prospech žalovanej napriek tomu, že v čase účinnosti zákona č. 180/1995 Z. z. bol pozemok v správe miestneho orgánu štátnej správy - Okresnej správy ciest, čo potvrdzuje výpis z evidenčného listu č. XXX z 31. decembra 1996 na č. X 34/19-90 z príloh spisu Okresného úradu Lučenec X 34/19, neskôr Slovenskej správy ciest. Rozhodnutie Okresného úradu v Lučenci o schválení ROEP bolo podľa § 7 ods. 4 zákona č. 180/1995 Z. z. verejnou listinou, na základe ktorej katastrálny úrad zapísal údaje do katastra nehnuteľností tak, ako ich v registri schválil príslušný orgán. Žalovaná tak nadobudla majetok do svojej držby na základe rozhodnutia Okresného úradu v Lučenci z 30. apríla 2002, pričom od tohto momentu mala v držbe sporný pozemok domnievajúc sa, že oprávnená, na základe právoplatného rozhodnutia štátneho orgánu. Žalovaná sa o predmetný pozemok, s výnimkou štátnej cesty, starala a nakladala s ním ako s vlastným, o čom svedčilo, že na predmetnom pozemku vystavala stavbu - cyklistický chodník, domáhala sa vydania bezdôvodného obohatenia od žalobkyne za užívanie predmetného pozemku, na ktorom sa nachádza cesta č. X. a predmetný pozemok evidovala vo svojich inventárnych súpisoch. Súd tak dospel k záveru, že žalovaná bola so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľná v tom, že jej pozemok patrí a mala ho v nepretržitej držbe po dobu 10 rokov (od 30. apríla 2002 minimálne do 30. apríla 2012), čím boli naplnené predpoklady pre vydržanie vlastníckeho práva v zmysle § 134 v spojení s § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uzavrel, že právna vada vyvolaná žalobkyňou (rozhodnutím štátneho orgánu konajúceho v mene žalobkyne) nespôsobila nedobromyseľnosť žalovanej, pretože aj u tzv. putatívneho dôvodu, t. j. v prípade omylu žalovanej, bolo potrebné vychádzať z vyššie uvedených okolností prípadu.

1.3. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne, že vydržala predmetnú nehnuteľnosť podľa tzv. stredného Občianskeho zákonníka (zákon č. 141/1950 Zb.) resp. podľa predchádzajúcich predpisov občianskeho práva, keďže mal za to, že až do roku 2002, t. j. do schválenia ROEP a zápisu údajov ROEP do katastra nehnuteľností, bola žalobkyňa vlastníkom a správcom predmetnej nehnuteľnosti, a to na základe zákonného článku I z roku 1890, § 1 zákona č. 147/1949 Zb., ktorým sa vydávajú niektoré predpisy o verejných cestách, kde správu zabezpečoval príslušný okresný národný výbor podľa § 1 nariadenia č. 2/1950 Zb. o pôsobnosti národných výborov pri stavbe, správe a udržiavaní štátnych ciest, a § 3d ods. 1 cestného zákona. Nemohlo tak dôjsť k vydržaniu vlastníctva k pozemku zo strany žalobkyne, keďže v tom čase už bola jej vlastníkom.

1.4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanej ako úspešnej strane sporu priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške rozhodne samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 21. februára 2024 sp. zn. 17Co/35/2023 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že určil, že žalobkyňa Slovenská republika je výlučným vlastníkom v podiele 1/1 a Slovenská správa ciest je správcom pozemku nachádzajúceho sa v obci L., k. ú. L. evidovaného na LV č. XXX ako pozemok parc. č. XXXX/X o výmere 20 662 m² zastavaná plocha a nádvorie; žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej

inštancie o výške náhrady trov konania.

2.1. Odvolací súd pristúpil k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 388 CSP) z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia sporu bez zmeny v skutkovom stave zistenom súdom prvej inštancie (§ 383 CSP). Odvolací súd nesúhlasil s obranou žalovanej, že Okresná správa ciest a jej nástupca Slovenská správa ciest nemali sporný pozemok v správe s poukazom na obsah rozhodnutia Okresného úradu Lučenec, katastrálny odbor sp. zn. X 34/2019. Z tohto rozhodnutia vyplynulo, že pozemok EKN parc. č. XXXX/X pod stavbou cestnej komunikácie vybudovanej pred rokom 1950 bol v katastri nehnuteľností nesprávne na základe rozhodnutia o schválení registra obnovennej evidencie pozemkov v intraviláne (ďalej len „register RvIn“) podľa zákona č. 180/1995 Z. z. zapísaný do vlastníctva žalovanej obce. Správne mala byť ako vlastníka tohto pozemku v rámci registra RvIn zapísaná žalobkyňa Slovenská republika, v správe príslušnej organizácie podľa § 3 ods. 1 cestného zákona vzhľadom k tomu, že išlo o verejný neknihovaný majetok pod cestou prvej triedy. Okresný úrad Lučenec, katastrálny odbor, vo veci sp. zn. X 34/2019 popísal genézu pozemku EKN parc. č. XXXX/X tak, že k nemu evidenčný list vedený nebol. Evidenčný list bol založený k pozemkom CKN parc. č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X. Pozemok EKN parc. č. XXXX/X je totožný s pozemkom CKN parc. č. XXXX/X. K 31. decembru 1996 bola ako nájomca, držiteľ alebo iná oprávnená osoba pozemku CKN parc. č. XXXX/X na evidenčnom liste č. XXX vedená Okresná správa ciest Lučenec a na základe žiadosti o zmenu údajov katastra podanej dňa 3. septembra 2002 bola ako užívateľ zapísaná Slovenská správa ciest. O tom, kto bol v čase spracovania registra RvIn užívateľom resp. správcom pozemku EKN parc. č. XXXX/X tak svedčil zápis v evidenčnom liste č. XXX. Súčasťou spisu X 34/2019 je aj výpis z evidenčného listu č. XXX vyhotovený 31. decembra 1996 a tiež žiadosť Slovenskej správy ciest z 3. septembra 2002 o zmenu údajov katastra spočívajúcu v zmene označenia správcu, resp. užívateľa pozemkov.

2.2. Odvolací súd vysvetlil, že zápis s označením „držiteľ, nájomca alebo iná oprávnená osoba“ svedčil správcovi majetku štátu. Organizácie cestného hospodárstva zriadené okresným národným výborom či jeho právnym nástupcom, okresným úradom, sa považovali za miestne orgány štátnej správy s postavením rozpočtovej organizácie, na ktoré sa vzťahuje zákon o správe majetku štátu. Takýto názor zastávali aj okresné úrady, katastrálne odbory, čo potvrdzuje odpoveď na položenú otázku uverejnenú v Katastrálnom bulletin č. 2/1997, kde je uvedené, že pod pojmom rozpočtové organizácie podľa § 1 písm. a) zákona o správe majetku štátu sa rozumejú aj všetky orgány miestnej štátnej správy, rozpočtovými organizáciami sú aj organizácie cestného hospodárstva. Tvrdenie žalobkyne, že pozemok pod cestou č. X. zodpovedajúci pozemku EKN parc. č. XXXX/X bol verejným majetkom (neknihovaným pozemkom) nebolo žalovanou spochybňované a táto skutočnosť bola preukázaná aj správou Okresného úradu Lučenec, katastrálny odbor zo 4. augusta 2017 a obsahom katastrálneho spisu X 34/2019. Práve z dôvodu, že išlo o verejný (neknihovaný) majetok sa ROEP vzťahoval aj na tento pozemok.

2.3. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k svoju vlastnému majetku vydržaním, keďže jej vlastnícke právo vzniklo na základe zákonného článku I z roku 1890, § 1 zákona č. 147/1949 Zb., ktorým sa vydávajú niektoré predpisy o verejných cestách a § 3d ods. 1 cestného zákona. Rovnako súhlasil so záverom, že pri vyhotovení ROEP mal byť aplikovaný § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. v celom jeho znení a keby sa tak postupovalo, nemohla by byť žalovaná zapísaná ako vlastníka pozemku EKN parc. č. XXXX/X, teda pôvodne neknihovaného verejného majetku vo vlastníctve štátu v správe miestneho orgánu štátnej správy, keď prechod vlastníckeho práva k takémuto pozemku vylučoval § 14 ods. 2 tretia veta zákona č. 180/1995 Z. z.

2.4. Odvolací súd však nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva žalovanou došlo vydržaním. Argumentoval tým, že žalovaná neposkytla za pozemok EKN parc. č. XXXX/X žalobkyňi žiadne plnenie, znenie § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. bolo jednoznačné, preto právny omyl bol v tomto prípade neospravedliteľný, žalovaná vedela, že na pozemku sa nachádza štátna cesta, ktorú spravuje miestny orgán štátnej správy a táto informácia v nej mala vyvolať

pochybnosti o správnosti zápisu jej vlastníckeho práva. Odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3Cdo/17/2016, z ktorého je zrejmé, že domnelým (putatívnym) titulom nadobudnutia vlastníctva je určitá skutočnosť, ktorá má navonok znaky riadneho nadobúdacieho titulu (zakladajúceho vznik vlastníctva v súlade so zákonom), chýba pri nej ale niektorá stránka (vlastnosť, znak), ktorú pre nadobudnutie vlastníctva vyžaduje objektívne právo. V prejednávanej veci však žalovanej nesvedčil žiaden titul nadobudnutia vlastníckeho práva, ktorým v prípade nehnuteľnosti podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka je kúpna, darovacia alebo iná zmluva, prípadne rozhodnutie štátneho orgánu alebo iné skutočnosti ustanovené zákonom. Rozhodnutie Okresného úradu v Lučenci o schválení ROEP č. E/2002/00023 podľa názoru odvolacieho súdu nebolo takým rozhodnutím štátneho orgánu, na základe ktorého by bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti, pretože takéto rozhodnutie nie je originálnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o deklaratórne rozhodnutie, ktoré vlastníctvo nekonštituuje, ale len deklaruje na základe iného právneho titulu. Na podporu tohto svojho záveru odvolací súd poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/291/2019 a na rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2022 sp. zn. 1Sžrk/8/2019 a sp. zn. 4Sžrk/2/2020. Odvolací súd uzavrel, že rozhodnutie okresného úradu o schválení ROEP nemôže byť titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

2.5. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie Okresného úradu Lučenec o schválení ROEP č. E/2002/00023, ani ustanovenie § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. nevyhovujú definícii putatívneho titulu, preto žalovaná nemohla byť dobromyseľná v tom, že jej pozemok EKN parc. č. XXXX/X patrí, ako to vyžaduje ustanovenie § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu sa ani nemohla stať vlastníkom tohto pozemku podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže chýbal jeden zo základných predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, a to oprávnená držba. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že pozemok EKN parc. č. XXXX/X tvoril verejný majetok vo vlastníctve štátu v správe cestnej organizácie a k strate týchto oprávnení k pozemku zo strany štátu a Slovenskej správy ciest nedošlo ani po nadobudnutí účinnosti zákona č. 180/1995 Z. z., keď v § 14 ods. 2 tretia veta tohto zákona bolo výslovne ustanovené, že pozemok z vlastníctva štátu, ku ktorému ku dňu účinnosti tohto zákona vykonával správu miestny orgán štátnej správy, do vlastníctva obce neprechádza. Za právne bezvýznamnú označil odvolací súd skutočnosť, že cesta č. X. nepokrýva celý pozemok, keď bolo preukázané, že celý pozemok v minulosti patril žalobkyňi a správu k nemu vykonávala Okresná správa ciest Lučenec. Odvolací súd na podporu svojho rozhodnutia poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/146/2022.

2.6. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v plnom rozsahu s ohľadom na plný úspech žalobkyne v konaní.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že odvolací súd sa nezaoberal ňou uplatnenými námietkami, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Odvolací súd nevysvetlil svoj záver, že vlastníkom dotknutej parcely je žalobkyňa a nie žalovaná a svoje rozhodnutie založil na inom skutkovom základe ako súd prvej inštancie, voči ktorému nemala možnosť žalovaná v rámci odvolacieho konania namietat, keďže bola v spore na súde prvej inštancie úspešná. Dovolateľka v priebehu celého súdneho sporu tvrdila, že k 1. septembru 1995 nebolo možné Okresnú správu ciest Lučenec, ani jej právneho nástupcu - Slovenskú správu ciest považovať za miestny orgán štátnej správy, ktorý by k účinnosti zákona č. 180/1995 Z. z. (1. septembra 1995) vykonával správu pozemku EKN parc. č. XXXX/X (pozemku pod cestou) podľa zákona o správe majetku štátu v zmysle tretej vety § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. Takýto dôkaz v spore nebol predložený. V spise Okresného úradu Lučenec, katastrálneho odboru sp. zn. X 34/2019 sa nachádza len potvrdenie existencie nejakých evidenčných listov, ktoré údaj o správe miestneho orgánu štátnej správy k pozemku EKN parc. č. XXXX/X podľa osobitného predpisu neobsahovali. Nebolo postačujúce, že žalobkyňou označení právni predchodcovia boli uvádzaní ako užívatelia predmetného pozemku.

Pozemok EKN parc. č. XXXX/X nebol predmetom samostatnej evidencie žalobkyne, čo znamenalo, že žalobkyňa nemohla byť správcom pozemku, ktorý nikdy neevidovala, a teda o ňom ani nevedela.

3.2. Dovolateľka ďalej tvrdila, že v spore poprela argumentáciu žalobkyne ohľadne správy pozemku vychádzajúcu z toho, že žalobkyňa, resp. jej právny predchodca spravovali cestu, pretože cesta má iný vlastnícky režim. Z tohto dôvodu dovolateľka tvrdila, že pozemok EKN parc. č. XXXX/X ako neknihovaný majetok bez správy prešiel v zmysle § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. druhá veta do jej vlastníctva. Navyiac, ak odvolací súd ustálil, že žalovanej nepatrí vlastnícke právo titulom vydržania, nemal rozhodnutie zmeniť, ale zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a tak umožniť žalovanej brániť sa ohľadom nemožnosti uplatňovania tretej vety § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z.

3.3. Dovolateľka tiež vyčítala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie otázky existencie tzv. putatívneho titulu, za ktorý odvolací súd nepovažoval rozhodnutie Okresného úradu Lučenec o schválení ROEP č. E/2002/00023 a ani výklad ustanovenia § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. Odvolací súd mal podľa názoru dovolateľky, aj v súlade s právnym názorom vyjadreným v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zo 14. novembra 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015, prioritne prihliadať na to, že zmyslom ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom so stavom vlastníckym. Ústavný súd v označenom rozhodnutí uviedol, že výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju podstatným spôsobom obmedzuje, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Žalovaná pritom v spore tvrdila a preukázala, že nemala akúkoľvek pochybnosť o svojom vlastníctve k pozemku EKN parc. č. XXXX/X, a to od roku 2002, odkedy bola ako vlastníčka pozemku vedená na liste vlastníctva, až do polovice roka 2019 (17 rokov), keď žalobkyňa v spore vedenom na Okresnom súde Lučenec sp. zn. 10C/6/2018 prvýkrát spochybnila vlastníctvo žalovanej k pozemku EKN parc. č. XXXX/X. Predtým aj sama žalobkyňa opakovane vo vyjadreniach v spore sp. zn. 10C/6/2018 uznávala vlastnícke právo žalovanej k pozemku EKN parc. č. XXXX/X. Taktiež žalobkyňa až do roku 2019 nikdy netvrdila, že by Slovenská správa ciest, resp. jej právny predchodca - Okresná správa ciest Lučenec, mala v správe pozemok EKN parc. č. XXXX/X v zmysle ustanovení zákona o správe majetku štátu. Dovolateľka zdôraznila, že nadobúdanie majetku štátu obcou na základe zákona nie je nič výnimočné, preto bola aj objektívne presvedčená, že jej právo k dotknutému pozemku patrí. Na základe uvedeného dovolateľka za správne právne posúdenie považovala, aby sa v prípade obce vo všeobecnosti rozhodnutie o ROEP, resp. s tým spojený výklad § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. zo strany komisie, ktorá pripravovala podklady pre ROEP, považovalo za putatívny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k štátnemu (neknihovanému) majetku vydržaním. Na základe toho je podľa dovolateľky potrebné ustáliť, že bola v spore dobromyseľná a z tohto dôvodu v zmysle § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka nadobudla vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej považovala dovolanie za nedôvodné a žiadala, aby ho odvolací súd odmietol. Uviedla, že bola účastníkom troch sporových konaní o určenie vlastníckeho práva pod cestou prvej triedy vo vlastníctve štátu, ktoré v identických skutkových a právnych okolnostiach súdy rozhodli obdobne a vyslovili názor, že komisie ROEP nepostupovali správne a chybné aplikovali ustanovenie § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. Poukázala na svoje vyjadrenie z 15. júla 2020, v ktorom s odkazom na konkrétne právne predpisy vyargumentovala, že právo hospodárenia jej právneho predchodcu k pozemku vyplýva priamo zo zákona. Zdôraznila, že evidencia majetku sama o sebe vlastnícke právo k nehnuteľnosti nezakladá, tak ako absencia evidencie majetku nemôže mať za následok stratu či pozbavenie vlastníckeho práva. Súdy rôznych inštancií potvrdili, že neknihované parcely pod cestami vo vlastníctve štátu boli verejným majetkom, ktorý aj ostal vo vlastníctve štátu. K dovolacej otázke predloženej žalovanou uviedla, že už z rozsudku odvolacieho súdu, ktorý odkazoval na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že nejde o nevyriešenú otázku. Navyiac rozhodnutie odvolacieho súdu bolo súladné s ustáleným právnym názorom, že ROEP nie je titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva a plní iba evidenčnú funkciu. Nález ústavného súdu, na ktorý žalovaná poukazovala v dovolaní, nie je aplikovateľný na prejednávany spor. Sporný pozemok žalobkyňa užíva a stará sa oň ako o súčasť stavby, ako pozemok, do ktorého je stavba vsadená. Samostatná starostlivosť o pozemok, oddelená od

starostlivosti o cestu na ňom postavenú, ani nie je fakticky možná.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné odmietnuť.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti opravného prostriedku. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

8. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. V prvom rade bolo potrebné preskúmať prípustnosť dovolania, ktorú dovolateľka odvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Dovolateľka bola toho názoru, že k vade zmätočnosti došlo v dôsledku nedostatočne odôvodneného rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý svoj záver o vlastníckom práve žalobkyne k pozemku EKN parc. č. 1428/1 a ani o správe tohto pozemku nevysvetlil a nie je z neho zrejme ani to, z akých dôkazov k takémuto záveru dospel.

12. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07).

13. Podľa ústavného súdu zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná absenciou súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaného

prípadu, rozporom s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

14. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil (§ 388 CSP) z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, považujúc skutkový stav zistený súdom prvej inštancie za správny (§ 383 CSP). Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti z hľadiska formálnej štruktúry v zmysle ustanovení § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

15. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere, že neboli splnené podmienky pre vydržanie sporného pozemku žalovanou v zmysle § 134 Občianskeho zákonníka pre nedostatok jej dobromyseľnosti v otázke právneho titulu vzniku oprávnenej držby a súčasne mal za preukázanú existenciu vlastníckeho práva žalobkyne a práva správy pozemku Slovenskou správou ciest. Odvolací súd ozrejmil, že na spor bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 14 ods. 2 veta tretia zákona č. 180/1995 Z. z., ktoré bránilo nadobudnutiu vlastníckeho práva žalovanou k spornému pozemku z dôvodu existencie správy tohto pozemku orgánom miestnej štátnej správy (Okresnou správou ciest Lučenec, neskôr Slovenskou správou ciest) ku dňu účinnosti zákona, t. j. k 1. septembru 1995 (bod 16 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Vlastnícke právo žalobkyne k pozemku EKN parc. č. XXXX/X vyplývalo zo skutočnosti, že išlo o verejný majetok, neknihovanú parcelu, čo mal odvolací súd preukázané správou Okresného úradu Lučenec zo 4. augusta 2017 (č.l. 9 spisu) a obsahom katastrálneho spisu X 34/2019. Tiež ozrejmil, že samotná skutočnosť, že táto parcela bola predmetom ROEP, svedčila o tom, že išlo verejný (neknihovaný) majetok, keďže ustanovenie § 14 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. sa vzťahovalo výslovne na pozemky, ktoré tvorili verejný majetok - neknihované pozemky (body 15, 16, 18 a 25 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Súčasne sa odvolací súd stotožnil s čiastkovým právnym záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa bola vlastníčkou dotknutého pozemku na základe § 1 zákona č. 147/1949 Zb. a § 3d ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. (bod 18 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd rozlišoval medzi vlastníckym právom žalobkyne k ceste a k pozemku pod ňou, pričom osobitne sa vyjadril aj k správe cesty, ktorá nebola medzi stranami sporná (bod 17 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

16. Pokiaľ ide o správu dotknutého pozemku Slovenskou správou ciest, resp. jej právnym predchodcom ako orgánom miestnej štátnej správy, odvolací súd uviedol, že táto skutočnosť bola preukázaná rozhodnutím Okresného úradu Lučenec, katastrálny odbor sp. zn. X 34/2019, samotným spisom X 34/2019 vrátane evidenčného listu č. 166, ktorý bol súčasťou tohto spisu. Z evidenčného listu č. XXX vyplývalo, že ako nájomca, držiteľ alebo iná oprávnená osoba pozemku CKN parc. č. XXXX/X bola k 31. decembru 1996 vedená Okresná správa ciest Lučenec (bod 7 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), čím reagoval na námietku dovolateľky, uplatnenú aj v dovolaní, že žalobkyňa nepredložila žiaden dôkaz preukazujúci existenciu správy pozemku orgánom miestnej štátnej správy. Odvolací súd poukázal na znenie § 3d ods. 1 písm. b) zákona č. 135/1961 Zb. a na § 1 zákona č. 147/1949 Zb. Následne zdôvodnil, že organizácie cestného hospodárstva zriadené okresným národným výborom, či jeho právnym nástupcom okresným úradom na plnenie úloh štátu a obcí sa považovali za miestne orgány štátnej správy, na ktoré sa vzťahoval zákon o správe majetku štátu (bod 14 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). K námietke dovolateľky, že evidenčné listy nie sú dôkazom o správe pozemku v zmysle § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. odvolací súd uviedol, že tento dôkaz preukazuje existenciu práva žalobkyne, resp. Slovenskej správy ciest nakladať s pozemkom vo vlastníctve štátu, ktoré v zmysle vyššie citovaných predpisov bolo potrebné považovať za správu majetku štátu.

17. Vo vzťahu k vydržaniu vlastníckeho práva žalovanou odvolací súd zrozumiteľným a výstižným spôsobom vysvetlil, že rozhodnutie o schválení ROEP nie je originálnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva, pretože ide len o deklaratórne rozhodnutie, ktoré plní iba evidenčnú funkciu (body 23, 24 a 25 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) a nemôže konštituovať vlastnícke právo. Poukázal pritom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/291/2019, ako aj na rozhodnutia Najvyššieho

správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžrk/8/2019 a 4Sžrk/2/2020. Omyl vychádzajúci z neznalosti celkom jednoznačného ustanovenia zákona označil odvolací súd za omyl neospravedliteľný v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu. Dôvodil, že žalovaná vedela, že na pozemku EKN parc. č. XXXX/X sa nachádza cesta prvej triedy, ktorú spravuje miestny orgán štátnej správy a už táto informácia v nej mohla vyvolať pochybnosti o správnosti zápisu jej vlastníckeho práva k spornému pozemku (bod 20 a 21 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

18. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo neodôvodnené, ani arbitrárne. Z jeho odôvodnenia je zrejmé, z akých dôkazov odvolací súd vychádzal a o aké konkrétne dôkazné prostriedky oprel svoje zistenia. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, že právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok. Skutočnosť, že žalovaná s názorom odvolacieho súdu nesúhlasí, sama o sebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

19. Dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP tiež namietala, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v dôsledku toho, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na inom skutkovom základe, ktorého správnosť nemala možnosť namietat v rámci odvolacieho konania.

20. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je však zrejmé, že skutkový stav zistený súdom prvej inštancie považoval odvolací súd za správny, preto nezopakoval dokazovanie, ani ho nedoplňal. K zmene došlo len v právnom posúdení sporu odvolacím súdom, a to konkrétne v aplikácii ustanovení § 134 a § 130 Občianskeho zákonníka, použitých už súdom prvej inštancie. Takýto procesný postup je v súlade s Civilným sporovým poriadkom, ktorý dáva odvolaciemu súdu možnosť posúdiť vec inak než súd prvej inštancie, a to buď vo vzťahu k ustanoveniam, ktoré súd prvej inštancie už použil, ale odvolací súd ich vykladá inak, alebo má odvolací súd možnosť aplikovať na vec aj takú právnu normu, ktorá v doterajšom priebehu konania použitá ešte nebola (§ 382 CSP).

21. Odvolací súd nerozhodol v spore na základe iného skutkového stavu, ani na základe odlišných skutkových zistení a čiastočne bolo zhodné aj právne posúdenie sporu súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, a to práve v dovolateľkou namietaných otázkach pôvodného vlastníckeho práva žalobkyne k pozemku, v otázke existencie správy pozemku právnym predchodcom Slovenskej správy ciest, ako aj v otázke aplikácie ustanovení § 14 ods. 1 a 2 zákona č. 180/1995 Z. z. Skutočnosť, že odvolací súd aplikoval na spor ustanovenia § 130 a § 134 Občianskeho zákonníka odlišne než súd prvej inštancie, neznamená, že v spore rozhodol na základe odlišného skutkového stavu. Odvolací súd posudzoval tie isté skutkové okolnosti ako súd prvej inštancie, t. j. užívanie pozemku žalovanou, jeho držbu, okolnosti jej oprávnenosti, subjektívne presvedčenie žalovanej o tom, že pozemok vlastní, okolnosti zápisu jej vlastníckeho práva v rámci ROEP; dospel však k odlišným právnym záverom. Napokon dovolateľka sama v dovolaní poukazovala na svoje vyjadrenia, ktorými argumentovala proti tvrdeniam žalobkyne o jej vlastníckom práve a správe pozemku, teda táto argumentačná línia jej bola známa. Odvolací súd aj napriek tomu, že námietky žalovanej z konania pred súdom prvej inštancie neboli súčasťou jej vyjadrenia k odvolaniu žalobkyne, reagoval výslovne na jej obranu, že existencia vlastníckeho práva žalobkyne nebola preukázaná a že jej nesvedčí ani právo správy. Dovolateľka tak mala súdmi vytvorenú možnosť vyjadriť sa ku všetkým otázkam sporu, ktorú aj využila.

22. Za týchto okolností, keď odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, nebol povinný nariadovať odvolacie pojednávanie. Z rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že ak rozhodujú postupne viaceré súdy zaradené do sústavy riadnych súdov, požiadavka verejnosti sa vzťahuje predovšetkým na súdy prvého stupňa, ktoré zisťujú skutkový stav a rozhodujú o všetkých otázkach významných pre rozhodnutie vo veci samej. Nedostatok verejného prerokovania veci na druhom a treťom stupni možno ospravedlniť povahou konania, napríklad ak sa

prejednávajú výlučne právne otázky, za predpokladu, že pojednávanie na súde prvého stupňa bolo verejné (Ekbatani v. Švédsko, rozsudok z 26. mája 1988). Odvolací súd nebol povinný ani vyzvať strany na vyjadrenie, pokiaľ neaplikoval také ustanovenie právneho predpisu, ktoré pred súdom prvej inštancie nebolo použité (§ 382 CSP a contrario).

23. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že postup odvolacieho súdu, ktorým došlo k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie, bol v súlade s pravidlami civilného procesného kódexu a odvolací súd neporušil žiadne procesné práva žalovanej. Dovolací súd nezistil vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto bolo dovolanie žalovanej v tejto časti procesne neprípustné, čo bolo dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

24. Dovolateľka ďalej prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Vytkla odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie existencie tzv. putatívneho titulu, za ktoré odvolací súd nepovažoval rozhodnutie Okresného úradu Lučenec o schválení ROEP č. E/2002/00023 a ani výklad ustanovenia § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. Žalovaná v spore tvrdila, že nemala akúkoľvek pochybnosť o svojom vlastníctve k pozemku EKN parc. č. XXXX/X, a to od roku 2002, odkedy bola ako vlastníčka pozemku vedená na liste vlastníctva, až do polovice roka 2019 (17 rokov). Právnu otázku doposiaľ neriešenú dovolacím súdom, ktorú odvolací súd posúdil nesprávne, formulovala výslovne v znení: „Považuje sa v prípade obce vo všeobecnosti rozhodnutie o ROEP, resp. s tým spojený výklad § 14 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. zo strany komisie, ktorá pripravovala podklady pre ROEP, za putatívny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k štátnemu (neknihovanému) majetku vydržaním?“

25. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

27. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

28. Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu dovolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom. Právna otázka, ktorej vyriešenie nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu, teda ktorej vyriešenie nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

29. Dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie sporu, pričom svoju dobrú vieru v oprávnenosť držby odvodzovala od prijatia rozhodnutia o schválení ROEP, ktoré označila ako tzv. putatívny titul

nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetnému pozemku. K otázke dobromyseľnosti držby existuje pomerne široká ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, ktorej závery sú aplikovateľné aj na prejednávany spor. Je však pravdou, že dovolací súd sa doteraz výslovne nevyjadril k otázke, či v prípade obce môže rozhodnutie o schválení ROEP predstavovať tzv. putatívny nadobúdaci titul, t. j. zakladať dobromyseľnú držbu na účely vydržania.

30. Dobromyseľnosť držby je objektívna kategória. Nestačí teda subjektívne presvedčenie držiteľa, že je vlastníkom veci, musia existovať objektívne skutočnosti, o ktoré môže držiteľ toto presvedčenie o dobromyseľnosti držby oprieť. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny (porov. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/30/2010, 2Cdo/236/2012, 4Cdo/283/2009, 5Cdo/87/2010).

31. V rozsudku z 29. marca 2011 sp. zn. 5Cdo/49/2010 najvyšší súd skonštatoval, že o ospravedliteľný omyl nejde vtedy, ak mýliaca sa osoba z nedbalosti nevyužila možnosť overiť si skutočnosti rozhodujúce pre uskutočnenie právneho úkonu. Omyl vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, keď sa držiteľ držby ujíma (právny omyl), ospravedliteľný nie je. Preto ak sa niekto uchopí držby nehnuteľnosti na základe ústnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti, nemôže byť s ohľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je vlastníkom veci, a to ani v prípade, ak je presvedčený, že takáto zmluva k nadobudnutiu vlastníctva k nehnuteľnosti postačuje a jej zápis v katastri nehnuteľnosti je len formálny úkonom.

32. „Vzhľadom na všeobecne, aj v oblasti súkromného práva uznávanú zásadu ignorantia iuris non excusat (neznalosť zákona neospravedlňuje), vyplývajúcu zo samej podstaty práva, právny omyl držiteľa, vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ ujal držby, nie je neospravedliteľný. Len výnimočne možno takýto omyl ospravedlniť, a to v prípadoch, keď znenie zákona je nejasné a pripúšťa rôzny výklad.“ (R 73/2015, obdobne R 74/2015)

33. Oprávnená držba sa nemusí opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol domnelý právny dôvod (titulus putativus); ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí. Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ide o psychický stav, o jeho vnútorné presvedčenie, ktoré sa prejavuje aj navonok a z ktorého možno vyvodiť, že sa dôvodne považuje za vlastníka veci. Medzi základné okolnosti, ktoré nasvedčujú oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec nadobudol - či mu svedčí nejaký oprávnený nadobúdaci titul. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám o sebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu z sp. zn. 5Cdo/260/2008, 3Cdo/17/2016).

34. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie (nález ústavného súdu zo 14. novembra 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015).

35. Odpoveď na otázku, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky dobromyseľnosti držiteľa, závisí od posúdenia špecifických a individuálnych skutkových okolností, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Ak odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie o schválení ROEP v preskúmvanej veci nemôže byť putatívnym titulom, urobil tak výslovne s poukazom na skutkové okolnosti zistené v tejto konkrétnej veci, t. j. že žalovaná obec nemohla byť dobromyseľná pre existenciu okolností vzbudzujúcich objektívne pochybnosti, nepočínala si s bežnou opatrnosťou, ktorú od nej bolo možné v tomto prípade požadovať (bod 21 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Žalovaná obec

mala vedomosť o ceste prvej triedy na pozemku aj o jej správcovi. Mala vedomosť aj o tom, že vlastnícke právo k pozemku na ňu neprešlo na základe žiadneho iného právneho titulu, či už zmluvne alebo na základe zákona po roku 1989, napríklad zákonom č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Práve z toho dôvodu, že „obec bežne nadobúda vlastníctvo od štátu na základe zákona“, ako to v dovolaní uviedla dovolaiteľka, je objektívne možné u nej predpokladať, že má dostatočnú úroveň znalostí právnych predpisov a tiež praktické skúsenosti, čo kladie na kategóriu dobromyseľnosti v otázke titulu nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním v jej prípade vyššie nároky než v prípade bežného občana.

36. Dovolačí súd súhlasí s názorom odvolacieho súdu, že znenie ustanovenia § 14 ods. 2 veta tretia zákona č. 180/1995 Z. z., podľa ktorého do vlastníctva obce neprechádzajú pozemky, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona sú v správe miestneho orgánu štátnej správy podľa osobitného predpisu, je ustanovenie jasné a nepripúšťa iný výklad. Nejasnou v spore mohla byť len odpoveď na otázku, či sporný pozemok bol v čase účinnosti zákona v správe miestneho orgánu štátnej správy podľa osobitného predpisu alebo nie. Zo skutkového stavu zisteného súdmi nižšej inštancie, ktorým je dovolací súd viazaný (§ 442 CSP), vyplýva, že žalovaná mala vedomosť, že na spornom pozemku sa nachádza cesta prvej triedy spravovaná štátnou organizáciou a z evidenčného listu č. 166 bolo možné zistiť, že právo k pozemku svedčí Okresnej správe ciest Lučenec. Odvolací súd dospel k záveru, že okresnú správu ciest bolo potrebné považovať za miestny orgán štátnej správy v zmysle citovaného ustanovenia § 14 ods. 2 veta tretia zákona č. 180/1995 Z. z. Dovolaiteľka nenamietala nesprávnosť tohto právneho posúdenia, neurobila tento právny záver predmetom dovolacej otázky, preto dovolací súd nemá možnosť posúdiť správnosť uvedeného záveru.

37. V skutkových okolnostiach tohto sporu teda odvolací súd nezaložil rozhodnutie na tom, že by rozhodnutie o schválení ROEP vo všeobecnosti nebolo možné považovať za putatívny titul nadobudnutia vlastníckeho práva obcou, ale na tom, že aj keby bolo rozhodnutie o ROEP vo všeobecnosti považované za putatívny titul, v danom prípade dobromyseľnosti žalovanej bránilo jasné ustanovenie § 14 ods. 2 veta tretia zákona č. 180/1995 Z. z. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že právna otázka predložená dovolaiteľkou nebola otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V dôsledku toho bolo potrebné dovolanie žalovanej v tejto časti odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP ako odôvodnené neprípustnými dovolacími dôvodmi.

38. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP v súlade so zásadou úspechu strán v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP). Keďže žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná, dovolací súd jej proti procesne neúspešnej žalovanej (dovolaiteľke) priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia (§ 262 ods. 2 CSP).

39. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.